

Warszawa, 30-11-2022 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

KMP.573.9.2022.KK

Pan

Adam Niedzielski

Minister Zdrowia

ul. Miodowa 15

00-952 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

pismem z dnia 13 czerwca 2022 r. zwróciłem się do Pana Ministra z prośbą o zajęcie stanowiska w sprawie niestandardowych form zabezpieczeń w placówkach opiekuńczych oraz rozważenie podjęcia działań zmierzających do uregulowania przedstawionego zagadnienia na poziomie ustawowym.

W piśmie tym wskazałem, że Krajowy Mechanizm Prewencji Tortur podczas wizytacji prewencyjnych placówek opiekuńczych zaobserwował praktykę stosowania wobec pensjonariuszy nieuregulowanych w przepisach prawa niestandardowych form opieki polegających na: zakładaniu pasów na ręce czy też skarpetek na dłonie mieszkańca w celu uniknięcia dotykania miejsc chorobowo zmienionych, przywiązywaniu mieszkańców za rękę paskiem do łóżka w celu zapobieżenia wypadnięciu lub wyrwaniu przezskórnej endoskopowej gastrostomii (tzw. PEG-a),

zabezpieczaniu przed upadkiem oraz osunięciem się osób mających trudności z utrzymaniem pozycji siedzącej za pomocą ręczników, prześcieradeł, pasów biodrowych lub rajstop przymocowywanych do foteli, krzeseł i wózków inwalidzkich, na których siedzą takie osoby.

Ponadto podkreśliłem, że w moim przekonaniu wszystkie przypadki ujawnione w trakcie wizytacji Krajowego Mechanizmu świadczą o istnieniu systemowego problemu stosowania przez personel placówek opiekuńczych metod, które formalnie nie są przymusem bezpośrednim i jako takie nie zostały uregulowane w ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego¹, ale ograniczają faktycznie wolność osób poddanych ich działaniu, stwarzając tym samym ryzyko zbytnej i niekontrolowanej ingerencji w wolność jednostki.

Dodatkowo wskazałem, że na gruncie obowiązujących przepisów prawa brakuje regulacji i wytycznych, które określałyby przesłanki uzasadniające zastosowanie niestandardowych form zabezpieczania mieszkańców, procedurę stosowania zabezpieczeń oraz sprzęt stosowany do takich działań.

Pismem z dnia 13 lipca 2022 r. (sygn. DSZ.054.79.2022.JP) odpowiedzi na moje wystąpienie udzielił działający z upoważnienia Pana Ministra Podsekretarz Stanu Pan Piotr Bromber. Wskazał on, że kwestia ta była przedmiotem pisma skierowanego do Rzecznika Praw Pacjenta. Ponadto podkreślił, że podjęcie ewentualnych działań w tym kierunku, wymaga przeprowadzenia pogłębionej analizy odnośnie poprawy ochrony praw wszystkich grup pacjentów. Jak dalej wskazał, po przeprowadzonej analizie możliwe będzie rozważenie, czy odpowiednim miejscem na ewentualne regulacje w tym zakresie, nie wynikające bezpośrednio z zaburzeń psychicznych, mogłaby stać się ustawa z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta czy inna ustawa, w której możliwe będzie uregulowanie omawianej kwestii w sposób kompleksowy.

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 2123.

Mając powyższe na uwadze, zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o przedstawienie stanowiska w sprawie kształtu nowych rozwiązań prawnych oraz ich umiejscowienia w systemie prawnym.

Z wyrazami szacunku

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/